

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมใน

การฝึกปฏิบัติการพยาบาลในระยะหลังคลอดของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4

Development of Experienced Learning Activities for the Moral and Ethical Promotion During Practicing in Postpartum Care of the Fourth Year Nursing Students

พรรณพิไล	ศรีอาภรณ์	พย.ด.*	Punpilai Sriareporn	Ph.D.*
ปิยนุช	ชูโต	ปร.ด.**	Piyanut Xuto	Ph.D.**
บังอร	ศุภวิทิตพัฒนา	ปร.ด.**	Bungorn Supavititpatana	Ph.D.**
กัลยาณี	ตันตรานนท์	พย.ด.***	Kanlayanee Tantranont	Ph.D.***

บทคัดย่อ

ในการฝึกปฏิบัติพยาบาลหญิงหลังคลอดและครอบครัว นักศึกษาพยาบาลต้องมีความรู้ และทักษะ เกี่ยวกับการพยาบาลมารดาและทารก มีคุณธรรม และจริยธรรม มีความรับผิดชอบงานตามหน้าที่ มีระเบียบ วินัยในตนเอง ยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ เคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้รับบริการ การวิจัยเชิงพัฒนา (developmental research) ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้าง คุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 ปีจำนวน 89 คน และอาจารย์ประจำกระบวนวิชาฝึกปฏิบัติ การพยาบาลผดุงครรภ์ 3 (554492) จำนวน 4 คน รวบรวมข้อมูล ระหว่างเดือนกันยายน ถึง ธันวาคม พ.ศ. 2554 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) กิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ 2) แบบสอบถามเจตคติเชิง จริยธรรมสำหรับนักศึกษาพยาบาลพัฒนาโดย จิราพร วัฒนศรีสิน (2547) 3) แบบประเมินพฤติกรรมเชิง จริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล พัฒนาโดย จิราพร วัฒนศรีสิน (2547) 4) แบบประเมินความพึงพอใจต่อ กิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ตามความคิดเห็นของนักศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และ 5) แบบประเมินความ เหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ตามความคิดเห็นของอาจารย์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นวิเคราะห์ข้อมูล โดยสถิติเชิงพรรณนา ทดสอบสมมติฐานโดยสถิติการทดสอบที

* รองศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
* Associate Professor, Faculty of Nursing, Chiang Mai University
** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
** Assistant Professor, Faculty of Nursing, Chiang Mai University
*** อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
*** Instructor, Faculty of Nursing, Chiang Mai University

ผลการวิจัย พบว่า

1. กิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล
ชั้นปีที่ 4 ประกอบด้วย 4 กิจกรรมคือ 1) กิจกรรมฟื้นฟูคุณธรรมจริยธรรม 2) กิจกรรมรู้คิดพิจารณาไตร่ตรอง
3) กิจกรรมประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง และ 4) กิจกรรมสร้างความคิดรวบยอด

2. นักศึกษาพยาบาลที่เข้าร่วมกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยคะแนนเจตคติเชิงจริยธรรมก่อนและหลังได้รับ
กิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมไม่แตกต่างกัน แต่มีค่าเฉลี่ยคะแนน
พฤติกรรมเชิงจริยธรรมหลังเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม
สูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. นักศึกษาพยาบาลที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์อยู่ใน
ระดับมาก

4. อาจารย์ประจำกระบวนวิชามีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์อยู่ในระดับ
มาก กิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ที่พัฒนาขึ้นโดยผู้วิจัยสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อ
เสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มอื่นๆต่อไป

คำสำคัญ: กิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ การเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม การฝึกปฏิบัติการ
พยาบาลในระยะหลังคลอด นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4

Abstract

Training in nursing for caring postpartum women and their family, the students require to have knowledge, skill, virtue and ethics alongside of their practice. In order to provide functional responsibilities, discipline, entrenched in professional ethics, respect the value and prestige of the clients. This developmental research aimed to develop experienced learning activities for the moral and ethical promotion in the fourth year nursing students, Faculty of Nursing, Chiang Mai University. The samples of this study were 89 fourth year undergraduate nursing students and four instructors, teaching in Midwifery nursing practice course (554492). Data were collected between September to December, 2011. The research instruments included: 1) experienced learning activities, 2) The ethical attitude for student nurse questionnaire developed by Jiraporn Wattanasri (2004), 3) The behavioral ethics for student nurses questionnaire developed by Jiraporn Wattanasri (2004), 4) The satisfactory in experience learning activities questionnaire for student nurses developed by the researchers, and 5) The satisfactory in experience learning activities questionnaire for instructors developed by the researchers. Data were analyzed by using descriptive statistics and hypotheses were also tested by t-test.

The results of study

1. The experienced learning activities to promote morality and ethical for the fourth year nursing students were comprised of four activities as 1) revitalize morality and ethical activity, 2) ethical thinking and considering activity, 3) application in real situations activity, and 4) conclusion of idea activity.

2. The participated nursing students had no different mean score of the ethical attitude before and after receiving the experienced learning activities but the mean score of ethical behaviors were statistically significantly higher than before at level of $p < .05$.

3. The participated nursing students were satisfied toward the experienced learning activities at high level.

4. The instructors were satisfied toward the experienced learning activities at high level.

The experienced learning activities that developed by researchers can be applied in the teaching and learning activity to promote morality and ethics of other groups of nursing students.

Key words: *Experienced Learning Activities, Promoting of Moral and Ethical, Postpartum Nursing Practice, the Fourth Year Nursing Students.*

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพยาบาลในระยะหลังคลอดเป็นการดูแลหญิงตั้งแต่หลังคลอดจนถึง 6 สัปดาห์ ที่ครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม เป็นการส่งเสริมการดูแลสุขภาพ การป้องกันอันตรายหรือภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้น ทั้งในหญิงหลังคลอดรายปกติและรายที่มีภาวะแทรกซ้อน ทั้งนี้เพื่อให้ร่างกายของหญิงหลังคลอดกลับคืนสู่สภาพปกติ สามารถดูแลสุขภาพของตนเองและบริบาลทารกได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ปรับตัวตอบสนองในการเป็นมารดาและสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับทารกและสมาชิกในครอบครัว (Olds, London, & Ladewig, 2008) ในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลในระยะหลังคลอดของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ภาควิชาการฝึกปฏิบัติการพยาบาลผดุงครรภ์ 3 (554492) เป็นการฝึกปฏิบัติให้การพยาบาลแก่มารดาและทารก

ทั้งในรายปกติและรายที่มีภาวะแทรกซ้อน โดยการนำความรู้ในการพยาบาลหญิงหลังคลอด มาเชื่อมโยงสู่การปฏิบัติ โดยเน้นการพยาบาลแบบองค์รวม (holistic nursing) การบริบาลทารกแรกเกิด การส่งเสริมการเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดา ฝึกปฏิบัติการสอนการปฏิบัติตัวหลังคลอดและการบริบาลทารกแก่หญิงหลังคลอดและครอบครัว ตลอดจนฝึกให้บริการวางแผนครอบครัวแก่หญิงหลังคลอด (กลุ่มกระบวนวิชา 554 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2554) โดยมีอาจารย์ที่มีความรู้และประสบการณ์ในการนิเทศนักศึกษาเป็นผู้ดูแลตลอดการฝึกปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อให้สามารถปฏิบัติการพยาบาลได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน สามารถให้การพยาบาลที่ครอบคลุมทั้งด้านร่างกายและจิตใจ รวมทั้งมีคุณธรรม จริยธรรมในการปฏิบัติงาน ในการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมา นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติให้การพยาบาลแก่หญิงหลังคลอดและครอบครัวที่มีปัญหาหลากหลายหลาย ทั้งในด้าน

ร่างกาย จิตใจ ครอบครัวยุบรวมทั้งปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการแพทย์ที่เกี่ยวข้องกับทางจริยธรรม หลายปัญหาต้องใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในการวิเคราะห์เพื่อแก้ไข ปรับปรุงการบริการพยาบาลให้มีคุณภาพ แต่พบว่าการจัดการเรียนการสอนในปีการศึกษาที่ผ่านมา เมื่อมีประเด็นปัญหาทางคุณธรรมจริยธรรมเกิดขึ้นในหอผู้ป่วย ผู้สอนจะได้นำกรณีที่เกิดขึ้นมาอภิปรายร่วมกันกับนักศึกษา แต่ไม่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักศึกษาพยาบาลได้ฝึกการนำเอาคุณธรรม และจริยธรรม มาใช้ร่วมในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลอย่างเป็นรูปแบบ ซึ่งการฝึกปฏิบัติการพยาบาลหลังคลอดและครอบครัว นอกเหนือจากความรู้และทักษะในการพยาบาลหลังคลอดและครอบครัวแล้ว นักศึกษาจำเป็นต้องมีการเรียนรู้ในการพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรมควบคู่ไปกับการฝึกปฏิบัติเพื่อให้มีความรับผิดชอบงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างสมบทบาท ปฏิบัติงานอย่างมีระเบียบวินัยในตนเอง ยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ เคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีของหญิงหลังคลอดและผู้รับบริการ มีความรับผิดชอบต่อเสียสละเอื้อเฟื้อต่อผู้อื่นและสังคม ซื่อสัตย์ และมีวินัยเป็นแบบอย่างในการดำรงตนและการปฏิบัติงาน

ผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ประจำคณะพยาบาลศาสตร์ 3 (554492) ได้ตระหนักถึงความสำคัญของคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อให้นักศึกษาสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนจริยศาสตร์สำหรับพยาบาลทั้ง 5 ประการได้แก่ (สิวลี ศิริโล, 2548) 1) การตระหนักว่าการปฏิบัติการพยาบาลนั้นมีบางเรื่องที่ไม่อาจไข่มุมมองทางวิทยาศาสตร์เพียงอย่างเดียว 2) ตระหนักได้ว่าเรื่องใดบ้างที่เป็นปัญหาจริยธรรมทางการพยาบาล 3) การเข้าใจจุดมุ่งหมายของชีวิต จุดมุ่งหมายของการกระทำทั้งของตนเองและของผู้อื่น 4) การพิจารณาถึงคุณค่าของจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาล และ 5) สามารถไตร่ตรองหาแนวทางการแก้ปัญหาจริยธรรมที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติการพยาบาลได้อย่างเหมาะสม เป็นผู้มีวิจรรณญาณและสามารถเข้าใจมนุษย์แบบองค์รวม

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรมในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลในระยะหลังคลอด ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยใช้การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นประสบการณ์ (experiential learning) เนื่องจากประสบการณ์เป็นแหล่งที่มาของการเรียนรู้และเป็นพื้นฐานสำคัญของการเกิดความคิด ความรู้ และการกระทำต่างๆ (Kolb, Boyatzis, & Mainemelis, 1999) ซึ่ง ทิศนา แหมมณี (2550) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นประสบการณ์ว่าเป็นการดำเนินการอันจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายโดยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ในเรื่องที่ต้องการจัดให้เรียนรู้ก่อน และให้ผู้เรียนสังเกต ทบทวนสิ่งที่เกิดขึ้น และนำสิ่งที่เกิดขึ้นมาคิดพิจารณาไตร่ตรองร่วมกันจนกระทั่งผู้เรียนสามารถสร้างความคิดรวบยอดในเรื่องที่เรียนรู้ แล้วจึงนำความคิดนั้นไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ๆต่อไป

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์มาใช้ในการพัฒนากิจกรรม มีการจัดให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลหลังคลอดและครอบครัวแบบองค์รวม นำประสบการณ์ สถานการณ์ ปัญหาทางจริยธรรมในการพยาบาลหลังคลอดและครอบครัวสะท้อนคิดและอภิปรายร่วมกัน การมอบหมายงานให้นักศึกษารับผิดชอบงานตามหน้าที่โดยผู้วิจัยมีการติดตามการฝึกปฏิบัติการพยาบาลและเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นตลอดระยะเวลาที่นักศึกษาฝึกปฏิบัติงาน ในกระบวนการฝึกปฏิบัติการพยาบาลผดุงครรภ์ 3 ผลจากการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นประสบการณ์ในการพยาบาลหลังคลอดและครอบครัวแบบองค์รวมคาดว่าจะส่งผลต่อเจตคติเชิงจริยธรรมและพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม และจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

คำถามการวิจัย

1. กิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นอย่างไร
2. กิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีประสิทธิภาพเป็นอย่างไร

นิยามศัพท์

1. กิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ หมายถึง กิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดขึ้นในการฝึกปฏิบัติการบววิชาการศึกษาฝึกปฏิบัติการพยาบาลผดุงครรภ์ 3 กลุ่มวิชาพยาบาลสูติศาสตร์และนรีเวชวิทยา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีคุณธรรมและจริยธรรม กิจกรรมการเรียนรู้ประกอบด้วยดังนี้

1.1 ผู้สอนและนักศึกษามีการเรียนรู้ร่วมกัน และมีการเชิญผู้เชี่ยวชาญทางจริยศาสตร์เข้าร่วมสนทนา

1.2 ผู้สอนและนักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนรู้และปฏิบัติการพยาบาลแก่หญิงหลังคลอดและครอบครัวโดยการมอบหมายให้ได้รับประสบการณ์ในการพยาบาลหญิงหลังคลอดและครอบครัว เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้ ได้คิดและได้กระทำด้วยตนเอง

1.3 การนำเสนอการพยาบาลในการประชุมก่อนปฏิบัติการพยาบาล (pre conference) ให้นักศึกษาได้แสดงออกขณะร่วมกิจกรรม การแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ

1.4 การทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ในการประชุมหลังการปฏิบัติการพยาบาล (post conference) ให้ผู้เรียนสังเกต ทบทวนสิ่งที่เกิดขึ้น และนำสิ่งที่เกิดขึ้นมาร่วมกันทบทวนประสบการณ์เกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรมที่ได้จัดขึ้น

1.5 การวิเคราะห์ผลสะท้อนจากการเรียนรู้ ให้นักศึกษามีการอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับสิ่งที่ได้ประสบมา หรือได้ค้นพบจากสถานการณ์การเรียนรู้จากกิจกรรมที่จัดขึ้น

1.6 สรุปผลที่ได้จากการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนสามารถสร้างความคิดรวบยอดในเรื่องที่เรียนรู้ ร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น จนเกิดความเข้าใจได้ข้อสรุปและสามารถนำความคิดนั้นไปประยุกต์ใช้ในการสถานการณ์ใหม่ๆ ต่อไป

2. การเสริมสร้างการเรียนรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อมุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นของคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลโดยการจัดให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลหญิงหลังคลอดและครอบครัวแบบองค์รวม นำประสบการณ์สถานการณ์ ปัญหาทางจริยธรรมในการพยาบาลหญิงหลังคลอดและครอบครัวนำมาสะท้อนคิดและอภิปรายร่วมกัน การมอบหมายงานให้นักศึกษารับผิดชอบงานตามหน้าที่ของพยาบาล

3. ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาพยาบาลหลังจากผ่านกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ประเมินได้จาก

3.1 แบบสอบถามเจตคติเชิงจริยธรรมสำหรับนักศึกษาพยาบาลพัฒนาโดย จิราพร วัฒนศรีสิน (2547)

3.2 แบบประเมินพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล พัฒนาโดย จิราพร วัฒนศรีสิน (2547)

3.3 แบบประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของนักศึกษาที่ผู้วิจัยสร้าง

3.4 แบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของอาจารย์ประจำกระบวนวิชาที่ผู้วิจัยสร้าง

4. นักศึกษาพยาบาล หมายถึง นักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 4 หลักสูตรปกติ ระดับปริญญาตรี คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

5. อาจารย์ประจำกลุ่ม หมายถึง อาจารย์ผู้รับผิดชอบสอนกระบวนวิชาการฝึกปฏิบัติการพยาบาลผดุงครรภ์ 3 (554492) ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2554 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

คุณธรรม จริยธรรมที่กำหนดเป็นแนวทางปฏิบัติของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ได้แก่ ความรับผิดชอบงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างสมบทบาทปฏิบัติงานอย่างมีระเบียบวินัยในตนเอง ยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้รับบริการ มีความรับผิดชอบต่อเสียสละเอื้อเฟื้อต่อผู้อื่นและสังคม ซื่อสัตย์ และมีวินัยเป็นแบบอย่างในการดำรงตนในการปฏิบัติงาน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม แก่นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 โดยการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ (experiential learning) ตามแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี (2550) เป็นกรอบแนวคิด เนื่องจากประสบการณ์ในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลหญิงหลังคลอดเป็นแหล่งที่มาของการเรียนรู้ และเป็นพื้นฐานสำคัญของการเกิดความคิด ความรู้ และการกระทำต่างๆ ในการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นประสบการณ์เป็นการดำเนินการอันจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้แนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นประสบการณ์มาใช้ในการพัฒนากิจกรรม โดยจัดให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลหญิงหลังคลอดและครอบครัวแบบองค์รวม นำประสบการณ์ สถานการณ์ ปัญหาทาง

จริยธรรมในการพยาบาลหญิงหลังคลอดและครอบครัวสะท้อนคิดและอภิปรายร่วมกัน การมอบหมายงานให้นักศึกษารับผิดชอบงานตามหน้าที่ โดยผู้วิจัยมีการติดตามการฝึกปฏิบัติการพยาบาลและเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นตลอดระยะเวลาที่นักศึกษาฝึกการพยาบาลผดุงครรภ์ ผลจากการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นประสบการณ์ในการพยาบาลหญิงหลังคลอดและครอบครัวแบบองค์รวมคาดว่าจะส่งผลต่อเจตคติเชิงจริยธรรมและพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลต่อไป

ระเบียบวิธีวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ชนิดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพัฒนา (developmental research) เป็นการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนโดยบูรณาการไปกับกิจกรรมการฝึกปฏิบัติการพยาบาลในระยะหลังคลอด ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ควบคู่กับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม สำหรับวิชาชีพการพยาบาลแก่นักศึกษาพยาบาล โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ซึ่งได้จากการศึกษาจากตำรา เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมและจริยธรรมในวิชาชีพพยาบาล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรี หลักสูตรปกติ ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2554 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่และอาจารย์ประจำกระบวนวิชาฝึกปฏิบัติการพยาบาลผดุงครรภ์ 3 (554492) กลุ่มวิชาการพยาบาลสูติศาสตร์และนรีเวชวิทยา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
กลุ่มตัวอย่าง คือ

1. นักศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรี หลักสูตรปกติ ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2554 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ลงทะเบียนเรียนกระบวนวิชา 554492 จำนวน 89 คน

2. อาจารย์ประจำกระบวนวิชาฝึกปฏิบัติการพยาบาลผดุงครรภ์ 3 (554492) กลุ่มวิชาการพยาบาลสูติศาสตร์และนรีเวชวิทยา คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่รับผิดชอบสอนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 4 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามเจตคติเชิงจริยธรรมสำหรับนักศึกษาพยาบาลพัฒนาโดย จิราพร วัฒนศรีสิน (2547) เป็นแบบสอบถามที่ให้นักศึกษาตอบด้วยตนเอง ประกอบด้วยคำถาม จำนวน 47 ข้อ ลักษณะคำถามมีคำตอบให้เลือกตอบ ตั้งแต่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง จนถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง คะแนนสูงหมายถึง มีเจตคติเชิงจริยธรรมระดับมาก คะแนนต่ำหมายถึง มีเจตคติเชิงจริยธรรมระดับน้อย

2. แบบประเมินพฤติกรรมเชิงจริยธรรมสำหรับนักศึกษาพยาบาลพัฒนาโดย จิราพร วัฒนศรีสิน (2547) จำนวน 21 ข้อ ประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรม 3 ด้านคือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความเมตตากรุณา และด้านความซื่อสัตย์ เป็นแบบสังเกตพฤติกรรมชนิดมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งการให้คะแนนเป็น 5 ระดับ โดยอาจารย์ประจำกระบวนเป็นผู้ประเมินนักศึกษา กำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนน ตั้งแต่ ระดับ 5 ดีมาก ถึง ระดับ 1 ต้องแก้ไข คะแนนสูงหมายถึง มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมระดับมาก คะแนนต่ำหมายถึง มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมระดับน้อย

3) แบบประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ตามความคิดเห็นของนักศึกษาที่ผู้วิจัยสร้าง เพื่อประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมเนื้อหาการเรียนรู้ การจัดกิจกรรม ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม และวิธีประเมินพฤติกรรม ตามความคิดเห็นของนักศึกษา ประกอบด้วยคำถามจำนวน 15 ข้อลักษณะคำถามมีคำตอบให้เลือกตอบ ตั้งแต่ เหมาะสมอย่างยิ่ง จนถึง ไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง กำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนน ตั้งแต่ 5 = เหมาะสมอย่างยิ่ง ถึง 1 = ไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง

แบ่งคะแนนออกเป็น 3 ระดับดังนี้

คะแนนระหว่าง 1 – 25 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับน้อย

คะแนนระหว่าง 26 – 50 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับปานกลาง

คะแนนระหว่าง 51 – 75 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับมาก

4) แบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของอาจารย์ประจำกระบวนวิชาที่ผู้วิจัยสร้างเพื่อประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมเนื้อหาการเรียนรู้ การจัดกิจกรรม ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม และวิธีประเมินพฤติกรรม ตามความคิดเห็นของอาจารย์ประจำกระบวนวิชาที่ทำหน้าที่ร่วมดำเนินกิจกรรมตามโครงการวิจัยประกอบด้วยคำถามจำนวน 15 ข้อลักษณะคำถามมีคำตอบให้เลือกตอบ ตั้งแต่ เหมาะสมอย่างยิ่ง จนถึง ไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง

แบ่งคะแนนออกเป็น 3 ระดับดังนี้

คะแนนระหว่าง 1 – 25 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับน้อย

คะแนนระหว่าง 26 – 50 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับปานกลาง

คะแนนระหว่าง 51 – 75 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับมาก

การหาความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น

การทดสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity)

1. แบบสอบถามเจตคติเชิงจริยธรรมสำหรับนักศึกษาพยาบาลและแบบประเมินพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล พัฒนาโดย จิราพร วัฒนศรีสิน (2547) ตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 11 คนแต่ไม่ได้แสดงค่าความเที่ยงตรงของเครื่องมือ ได้มีการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดเจตคติเชิงจริยธรรมโดยนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสราษฏร์ธานีจำนวน 48 คน ได้ข้อคำถามที่สามารถนำมาใช้ได้จริง จำนวน 47 ข้อ ผู้วิจัยจึงไม่ได้ทดสอบซ้ำ

2. แบบประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ตามความคิดเห็นของนักศึกษาและแบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้

ตามความคิดเห็นของอาจารย์ ที่ผู้วิจัยสร้างนำไปให้ผู้ทรง
คุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอน จำนวน
3 คน ตรวจสอบความถูกต้องและความตรงของเนื้อหา
เมื่อผ่านการพิจารณาตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ผู้
วิจัยได้ทำการแก้ไขปรับปรุง เพิ่มเติมเพื่อให้มีความชัดเจน
ของเนื้อหามากยิ่งขึ้น และคำนวณหาค่าดัชนีความตรง
ของเนื้อหา (content validity index) ได้เท่ากับ 0.92
การทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability)

1. ทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเจตคติ
เชิงจริยธรรมสำหรับนักศึกษาพยาบาลโดยนำไปทดลอง
ใช้กับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ลักษณะเดียวกับกลุ่ม
ตัวอย่าง จำนวน 10 ราย คำนวณหาค่าความเชื่อมั่นโดย
ใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach'
alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96

2. แบบประเมินพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของ
นักศึกษาพยาบาล หาค่าความเชื่อมั่นของการสังเกต
พฤติกรรมระหว่างบุคคล (interrater reliability) โดย
อาจารย์ 2 คนสังเกตพฤติกรรมนักศึกษาจำนวน 3 ราย
และนำมาคำนวณหาความเชื่อมั่นของแบบสังเกต ได้ค่า
ความเชื่อมั่นเท่ากับ 1

ขั้นตอนและวิธีการรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาและ
ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลกับนักศึกษาพยาบาล
ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ดังนี้

2.1 สัปดาห์ที่หนึ่ง ภาคการศึกษาที่ 2 ปี
การศึกษา 2554 ผู้วิจัยให้นักศึกษาตอบแบบสอบถาม
เจตคติเชิงจริยธรรมสำหรับนักศึกษาพยาบาล การ
ปฐมนิเทศนักศึกษา ก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติงาน ทบทวนความรู้
การพยาบาลหลังคลอดและครอบครัวแบบองค์รวม
คุณธรรมและจริยธรรมในการพยาบาลหลัง
คลอดและครอบครัว และอาจารย์ประเมินพฤติกรรมเชิง
จริยธรรมโดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของ
นักศึกษาพยาบาลในวันแรกของการฝึกปฏิบัติงาน

2.2 สัปดาห์ที่สอง پایانวันแรกของสัปดาห์
ผู้วิจัยเชิญแม่ชีที่มีความเชี่ยวชาญทางศีลธรรม จริยธรรม

มาร่วมสนทนา และจัดให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
ในการวิเคราะห์สถานการณ์ ปัญหาทางจริยธรรมในการ
พยาบาลหลังคลอดและครอบครัวโดยใช้สถานการณ์
ตัวอย่าง นำมาสะท้อนคิดและอภิปรายร่วมกันระหว่าง
ผู้วิจัย แม่ชี และนักศึกษา

2.3 สัปดาห์ที่สอง สัปดาห์ที่สาม และสัปดาห์
ที่สี่ ของการฝึกปฏิบัติผู้วิจัยมอบหมายให้นักศึกษาฝึก
ปฏิบัติการพยาบาลหลังคลอดและครอบครัวแบบ
องค์รวม มีการสะท้อนคิดและอภิปรายร่วมกันระหว่าง
ผู้วิจัย พยาบาลประจำการ และนักศึกษา

2.4 การมอบหมายให้ได้รับประสบการณ์
ในการพยาบาลหลังคลอดและครอบครัว เพื่อให้
นักศึกษาได้เรียนรู้ ได้คิดและได้กระทำด้วยตนเอง

2.5 การนำเสนอการวางแผนการพยาบาลใน
การประชุมก่อนปฏิบัติการพยาบาล (pre conference)
ให้นักศึกษาได้แสดงออกขณะร่วมกิจกรรม การแสดง
ความคิดเห็นอย่างอิสระ

2.6 ผู้สอนและนักศึกษามีการเรียนรู้ร่วม
กันเป็นกลุ่มเล็ก มีส่วนร่วมในการเรียนรู้และปฏิบัติการ
พยาบาลแก่หญิงหลังคลอดและครอบครัว

2.7 การทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ในการประชุม
หลังการปฏิบัติการพยาบาล (post conference)
ให้ผู้เรียนสังเกต ทบทวนสิ่งที่เกิดขึ้น และนำสิ่งที่เกิดขึ้น
มาร่วมกันทบทวนประสบการณ์เกี่ยวกับคุณธรรมและ
จริยธรรมที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรมที่ได้จัดขึ้น

2.8 การวิเคราะห์ผลสะท้อนจากการเรียนรู้
ให้นักศึกษามีการอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับสิ่งที่ได้ประสบ
มา หรือได้ค้นพบจากสถานการณ์การเรียนรู้จากกิจกรรม
ที่จัดขึ้น

2.9 สัปดาห์ที่สี่ สรุปผลที่ได้จากการเรียนรู้
ให้ผู้เรียนสามารถสร้างความคิดรวบยอดในเรื่องที่เรียนรู้
ร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น จนเกิดความ
เข้าใจ ได้ข้อสรุปและสามารถนำความคิดนั้นไปประยุกต์
ใช้ในสถานการณ์ใหม่ๆ ต่อไป การทดสอบหลังการศึกษา
โดยใช้แบบสอบถามเจตคติเชิงจริยธรรมสำหรับนักศึกษา
พยาบาล และอาจารย์ประจำกระบวนวิชาประเมิน
พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลในสัปดาห์

สุดท้ายของการฝึกปฏิบัติ และแบบสอบถามความเหมาะสม
ของกิจกรรมการเรียนรู้การสอนโดยอาจารย์ประจำกลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูป มี
รายละเอียด ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (descriptive) วิเคราะห์
หาความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ยในการวิเคราะห์ข้อมูล
ทั่วไปจากคะแนนแบบประเมินความเหมาะสมของ
กิจกรรมการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของอาจารย์ประจำกลุ่ม
2. ทดสอบโดยใช้สถิติ t-test เพื่อเปรียบเทียบ
ค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติเชิงจริยธรรมสำหรับนักศึกษา
พยาบาลและพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษา
พยาบาลก่อนและหลังการวิจัย

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็น นักศึกษา
พยาบาลระดับปริญญาตรี หลักสูตรปกติ ชั้นปีที่ 4 ปีการ
ศึกษา 2554 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ที่ลงทะเบียนเรียนกระบวนวิชา 554492 จำนวน 89
คน โดยแบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติ 4 กลุ่มๆ ละ 22-23 คน
และอาจารย์ประจำกระบวนวิชาฝึกปฏิบัติการพยาบาล
ผดุงครรภ์ 3 (554492) ที่รับผิดชอบสอนในภาคเรียนที่
2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 4 คน ผลการวิจัยมีดังนี้

1. การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เชิง
ประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม
ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 คณะพยาบาลศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนากิจกรรมการ
เรียนรู้เชิงประสบการณ์ได้แนวทางในการจัดการเรียนรู้
ประกอบไปด้วย

- 1.1 กิจกรรมฟื้นฟูคุณธรรม จริยธรรม
เป็นการทบทวนความรู้ศีลธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ
วิชาชีพดังนี้ สัปดาห์ที่หนึ่งของการปฐมนิเทศนักศึกษา
ก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติ ผู้วิจัยจัดให้มีหัวข้อคุณธรรม จริยธรรม
จรรยาบรรณวิชาชีพในการพยาบาลมารดาหลังคลอด
ใช้เวลาประมาณ 20 นาที ทบทวนจรรยาบรรณวิชาชีพ

ยกตัวอย่างประกอบเป็นกรณีศึกษาเพื่อให้นักศึกษาเกิด
ความเข้าใจอย่างชัดเจน

สัปดาห์ที่สอง ปายวันแรกของสัปดาห์ จัดให้
นักศึกษาได้รับประสบการณ์การสร้างเสริมคุณธรรม
จริยธรรม โดยการเชิญแม่ชี มาสนทนากับนักศึกษาใน
หัวข้อ “การดำเนินชีวิตอย่างมีสติ การทำงานอย่างมีศีล
ธรรม” ใช้เวลาประมาณ 40 นาที

1.2 กิจกรรมรู้คิดพิจารณาไตร่ตรอง เป็นการ
จัดให้นักศึกษาได้ร่วมกันคิดวิเคราะห์ และแสดงความคิด
เห็น โดยการจัดนักศึกษาเป็น 4 กลุ่มย่อย มอบหมายให้
ร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์ตัวอย่างที่เกิดปัญหาทาง
จริยธรรมในการพยาบาลหญิงหลังคลอดและครอบครัว
4 สถานการณ์ และให้นำเสนอผลการวิเคราะห์ อภิปราย
ร่วมกัน ระหว่างผู้วิจัย แม่ชี และนักศึกษาและให้ข้อคิด
โดยผู้วิจัย และแม่ชี เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน
อย่างมีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ

1.3 กิจกรรมประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง
สัปดาห์ที่สอง สัปดาห์ที่สาม และสัปดาห์ที่สี่ ของการฝึก
ปฏิบัติการพยาบาลมารดาหลังคลอด ผู้วิจัยมอบหมายให้
นักศึกษาฝึกปฏิบัติการดูแลหญิงหลังคลอดและครอบครัว
แบบองค์รวมดังนี้

- 1) จัดให้ได้รับประสบการณ์ในการพยาบาล
หญิงหลังคลอดและครอบครัว โดยการดูแลหญิงหลัง
คลอดและครอบครัวเพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้ได้คิดและ
ได้กระทำด้วยตนเอง ผู้วิจัยและนักศึกษามีการเรียนรู้ร่วม
กันเป็นกลุ่มเล็ก มีส่วนร่วมในการเรียนรู้และปฏิบัติการ
พยาบาลแก่หญิงหลังคลอดและครอบครัว
- 2) การนำเสนอการวางแผนการพยาบาลใน
การประชุมก่อนปฏิบัติการพยาบาล (pre conference)
นักศึกษามีการแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระขณะร่วม
กิจกรรม

3) การทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ในการประชุม
หลังการปฏิบัติการพยาบาล (post conference) ให้
ผู้เรียนนำเสนอประสบการณ์เกี่ยวกับคุณธรรมและ
จริยธรรมที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรมที่ได้จัดขึ้น และนำมา
อภิปรายร่วมกัน

1.4 กิจกรรมสร้างความคิดรวบยอด สัปดาห์ที่สี่สรุปผลที่ได้จากการเรียนรู้โดยการเรียนรู้วิเคราะห์ผลสะท้อนจากการเรียนรู้ สร้างความคิดรวบยอดในเรื่องที่เรียนรู้ ร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจนเกิดความเข้าใจ ได้ข้อสรุปและสามารถนำความคิดเห็นนั้นไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ๆ ต่อไป

2. ผลการศึกษาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม และจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นสามารถสร้างเสริมให้นักศึกษามีเจตคติเชิง

จริยธรรม และพฤติกรรมเชิงจริยธรรมดังนี้

2.1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนเจตคติเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ก่อนและหลังได้รับกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนเจตคติเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ก่อนและหลังได้รับกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมไม่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนเจตคติเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ก่อนและหลังได้รับกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม และจริยธรรม(n = 89)

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}$	S.D.	t-test	Sig.2-tailed
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	193.54	13.25	- 1.23	- 0.220
หลังเข้าร่วมกิจกรรม	196.20	15.60		

* $p < 0.05$

2.2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 คณะพยาบาลศาสตร์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ก่อนและหลังได้รับกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ก่อนและหลังได้รับกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม และจริยธรรม(n = 89)

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}$	S.D.	t-test	Sig.2-tailed
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	67.22	8.23	78.32	0.000*
หลังเข้าร่วมกิจกรรม	98.31	9.38		

* $p < 0.05$

2.3 ความพึงพอใจในกิจกรรมการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของนักศึกษา ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทุกกิจกรรมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 45.75 (S.D. = 4.25) และจากการ

ให้นักศึกษาสะท้อนคิดการเข้าร่วมกิจกรรมสรุปผลได้ดังนี้

1) การได้ข้อคิดนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตและการทำงาน

“ในกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมการฝึกปฏิบัติการ

พยาบาลหลังคลอดนั้น ข้าพเจ้ารู้สึกดีที่ได้ร่วมกิจกรรม
ดีๆ แบบนี้ เป็นการดีที่ได้ร่วมแสดงความคิดเห็นต่อ
กรณีศึกษาต่างๆ ได้สงบจิตใจ ทบทวนทุกอย่างอย่างมี
สติสัมปชัญญะ ได้ข้อคิด คำสอนดีดีจากแม่ชี ซึ่งสามารถ
นำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ในทุกๆ วัน ทุกๆ กิจกรรม
ในแต่ละวัน หากมีสติ รู้จักตนเอง รู้จักคนอื่น เอาใจเขา
มาใส่ใจเรา ย่อมทำให้เราดำเนินชีวิตในแต่ละวันได้อย่าง
ราบรื่น มีความสุขกายสบายใจ ทำอะไรก็มีสติ เข้าใจผู้อื่น
และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี และข้อคิดต่างๆ ที่
ได้จากการทำกิจกรรมทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการจบมา
เป็นพยาบาล ไม่ใช่จบมาเพื่อตั้งหน้าตั้งตาทำงานเก็บเงิน
ได้เงินเยอะๆ แต่การจบมาเป็นพยาบาลที่ดีคือ การ
ใช้ความรู้ที่เล่าเรียนมาปฏิบัติการพยาบาลกับผู้ป่วย
ตั้งญาติมิตร เอาใจเขามาใส่ใจเรา รู้จักควบคุมอารมณ์ ใช้
สติ และมีความรับผิดชอบ ที่สำคัญคือ การรู้จักเห็นอก
เห็นใจคนอื่นและซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ของตนเอง”

“การเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมทำให้
ข้าพเจ้าได้ใช้ความคิดขณะที่อยู่เงียบๆ ภายในห้องที่ถึงแม่
จะมีคนจำนวนมากอยู่ด้วยกัน แต่ถ้าแต่ละคนไม่พูดและ
เงียบ ทำให้ห้องดูเงียบสงบกว่าที่เคยเป็น การที่เราได้ฝึก
อยู่เงียบๆ กับตัวเอง ทำให้เราได้ใช้เวลานั้นในการคิด
และทบทวนการกระทำที่ผ่านมาทั้งวัน หรือที่เคยมาก่อน
หน้านี้ทั้งชีวิต ข้าพเจ้าใช้เวลาในการทบทวนเรื่องต่างๆ
มากมาย ทั้งเรื่องการเรียนที่ผ่านมา เรื่องอนาคตที่จะต้อง
ดำเนินต่อไป คิดว่าเป็นการดีที่มีเวลานี้ให้แก่วางเรา
ทุกคน ชั่วโมงของจริยธรรมนี้มีแม่ชีมาสอนการคิดและ
สอนการใช้ชีวิตหลายอย่าง แต่อย่างล้วนมีประโยชน์
ในการนำไปปรับใช้กับชีวิตอย่างมากมาย หากแต่ว่าบาง
อย่างแม้ว่าเราจะพยายามปรับแก้แต่มันก็ทำไม่ได้อย่างที่
พูด อย่างคิดว่าทุกสิ่งล้วนมีทั้งสองด้านอยู่ในตัวมันเสมอ
แต่บางครั้งเวลาที่เรารู้สึกโกรธใครมาก เราไม่สามารถ
คิดถึงข้อดีที่เขาเคยทำมาก่อนหน้านี้ได้ทัน อารมณ์โกรธ
ครอบงำจิตใจอยู่ในขณะนั้นจนไม่สามารถคิดถึงข้อดีที่
เขาเคยทำมาก่อนหน้านี้ได้ คงต้องคอยๆ ฝึกฝนเหมือนที่
แม่ชีพูด แล้วข้าพเจ้าคิดว่าคงจะดีขึ้น”

2) กระตุ้นให้นักศึกษาคิด วิเคราะห์โดยใช้
คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ

“จากการเข้าร่วมกิจกรรมการส่งเสริมจริยธรรม
ในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลระยะหลังคลอด มีกิจกรรม
ที่ส่งเสริมคุณธรรมจากการสนทนาระหว่างแม่ชีหรืออดีต
อาจารย์ การผ่อนคลายกายและใจ การฝึกวิเคราะห์
เหตุการณ์จากสถานการณ์ที่ได้นำมาเป็นกรณีศึกษา
ทำให้นักศึกษาได้ข้อคิดต่างๆ เกี่ยวกับการดูแลหญิง
หลังคลอดที่ครอบคลุมทั้งทางกายหรือทางจิตสังคม
ทำให้นักศึกษาเข้าใจและเรียนรู้ที่จะมองหรือมีความคิด
เห็นที่เกี่ยวกับสถานการณ์ดังกล่าวโดยใช้จรรยาบรรณ
ของวิชาชีพ มีการวิเคราะห์และหาแนวทางปฏิบัติต่างๆ
ที่จะเป็นผลดีทั้งต่อมารดาหลังคลอดและตัวของเรา
เอง ซึ่งนักศึกษาคิดว่า กิจกรรมการส่งเสริมจริยธรรมใน
การฝึกปฏิบัติการพยาบาลระยะหลังคลอดเป็นกิจกรรม
ที่ดี มีคุณภาพมาก และควรที่จะจัดขึ้นอีกต่อไป”

3) การนำไปใช้ในการพยาบาลมารดาหลัง
คลอดและครอบครัวโดยยึดจรรยาบรรณวิชาชีพ

“ดิฉันคิดว่าการส่งเสริมจริยธรรมในการฝึก
ปฏิบัติเป็นสิ่งที่ดี เพราะเป็นเสมือนเครื่องเตือนสติให้เรา
ได้พึงระลึกเสมอว่า การที่จะทำงานหรือฝึกปฏิบัติเพื่อ
การกระทำสิ่งหนึ่งกับคนแล้ว ย่อมต้องทำให้ดี ทำด้วยใจ
หากเมื่อเราตั้งใจให้การดูแลช่วยเหลือเขาเต็มที่แล้ว
เขาย่อมรับรู้ได้ถึงความปรารถนาดีของเรา เขาย่อมได้
รับแต่สิ่งที่ดีและเราย่อมรู้สึกดีมีความสุข ซึ่งดิฉันได้นำ
ไปใช้ในการฝึกปฏิบัติ โดยคอยย้ำเตือนตนเองให้มีสติอยู่
เสมอว่าก่อนจะทำการใดกับเขา ควรคิดไตร่ตรองก่อนว่า
การกระทำนั้นเป็นสิ่งที่ดีที่ควรทำ ไม่ทำให้เขาต้องเดือด
ร้อนภายหลัง ทำด้วยใจ เต็มใจทำ และมอบความปรารถนา
ดีให้เขา ซึ่งดิฉันรับรู้ได้ถึงสิ่งที่ปฏิบัติกัน เช่น มีมารดา
หลังคลอดรายหนึ่งมีปัญหาเรื่องการให้นมบุตร ดิฉัน
ลองนึกถึงว่าหากเรามีปัญหาเช่นนั้นแล้วย่อมต้องการคน
ช่วยเหลือ ดิฉันจึงเข้าไปช่วยเหลือสอนและแนะนำการ
ให้นมบุตรอย่างถูกวิธีให้ เพียงการให้ไม่ว่าจะเป็นคำพูด
สีหน้าท่าทาง การกระทำที่ปรารถนาดีต่อมารดาผู้นี้ เพียง
ระยะเวลา 8 ชั่วโมง ก็ทำให้เขารับรู้ได้ถึงความปรารถนา
ดีของเรา ยกมือไหว้ขอบคุณเราทั้งๆ ที่เรามีอายุน้อยกว่า
มีอยู่วันหนึ่งได้มีโอกาสพบเจอกับมารดาคนนี้ เขาก็ยังให้
ความเคารพและพูดคุยนทนา ขอขอบคุณที่เราได้ช่วยเขา

ในครั้งนั้น ดิฉันรู้สึกปลาบปลื้มใจ และมีความสุขเพราะ ได้รู้ถึงผลของการให้แก่ผู้อื่นด้วยความเต็มใจแล้ว และ ดิฉันคิดว่าการมีจริยธรรมในตนเองย่อมสร้างแต่สิ่งที่ดีมี ประโยชน์ได้ต่อไป”

2.4 ผลต่อความพึงพอใจในกิจกรรมการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของอาจารย์ประจำกระบวนวิชา ผลการศึกษาพบว่า อาจารย์ประจำกระบวนวิชามีความ พึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 46.60 (S.D. = 3.40)

การอภิปรายผล

การศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เชิง ประสพการณ์เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรมในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลในระยะหลัง คลอดของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ผลการศึกษา สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสพการณ์เพื่อเสริม สร้างคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลชั้น ปีที่ 4 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยการใช้แนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบเน้น ประสพการณ์ของ ทิศนา แหมมณี (2550) ประกอบด้วย 4 กิจกรรมดังนี้ 1) กิจกรรมฟื้นฟูคุณธรรม จริยธรรม 2) กิจกรรมรู้คิดพิจารณาไตร่ตรอง 3) กิจกรรมประยุกต์ใช้ ในสถานการณ์จริงและ 4) กิจกรรมสร้างความคิดรวบยอด ผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเป็นลำดับขั้น ตั้งแต่ปฐมนิเทศจนกระทั่งสิ้นสุดการฝึกปฏิบัติงาน โดย มีการวางแผนในการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างอาจารย์ ประจำกระบวนวิชา และเลือกประสพการณ์ให้แก่ นักศึกษาในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ด้านคุณธรรมในแนวพุทธ ประสพการณ์ ที่จัดให้แก่ศึกษาในการวิเคราะห์กรณีศึกษา และการมอบหมายให้นักศึกษาพยาบาลดูแลมารดาหลัง คลอดที่ได้รับมอบหมายในระหว่างฝึกปฏิบัติงานโดยใช้กระบวนกรพยาบาล การประชุมก่อนและหลังการ ฝึกปฏิบัติงานเป็นการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้วิจัยและ นักศึกษาเป็นกลุ่มประมาณ 5-6 คน การวิเคราะห์และ การอภิปรายร่วมกัน ส่งผลให้นักศึกษาสามารถนำความ

รู้และประสบการณ์ที่ได้รับมาพิจารณาไตร่ตรองใน เชิงจริยธรรมของวิชาชีพ เกิดเป็นความคิดรวบยอดใน เรื่องที่เรียนรู้ จนสามารถนำความคิดเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่นๆต่อไป ซึ่งมี ความใกล้เคียงกับแนวคิดของทอมป์สัน (Thompson, 2004) ในการเชื่อมโยงการสอนจริยธรรมในการฝึก ปฏิบัติของผดุงครรภ์ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ ประกอบ ไปด้วย 1) การให้สถานการณ์แก่ผู้เรียน 2) การให้ผู้เรียน ชี้ประเด็นสำคัญของสถานการณ์ 3) การสะท้อนคิดจาก การวิเคราะห์สถานการณ์ 4) การตรวจสอบซ้ำ และ 5) การหาแนวทางแก้ไขปัญห โดย ทอมป์สันได้แบ่ง กลยุทธ์ในการสอนเป็นขั้นตอนดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การเล่น บทบาทสมมุติ การนำเสนอกรณีศึกษา หรือการทำ clinical round ขั้นตอนที่ 2 การระดมสมองในการคิด วิเคราะห์ ขั้นตอนที่ 3 การอภิปรายร่วมกัน ขั้นตอนที่ 4 การนำทฤษฎีมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับจรรยาบรรณ วิชาชีพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้สอน ขั้นตอนที่ 5 การบันทึก ผลลัพธ์ที่ได้เป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม

2. ผลการศึกษาประสิทธิภาพของกิจกรรมการ เรียนรู้เชิงประสพการณ์เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม และ จริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 คณะพยาบาล ศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2.1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนน เจตคติเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ก่อนและ หลังได้รับกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสพการณ์เพื่อเสริม สร้างคุณธรรมและจริยธรรม พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนน เจตคติเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 คณะ พยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ก่อนและหลังได้ รับกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสพการณ์เพื่อเสริมสร้าง คุณธรรมและจริยธรรม อยู่ในระดับดี (193.54 คะแนน และ 196.20 คะแนน ตามลำดับ) และไม่มีความแตก ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้สามารถอธิบาย ได้ว่าหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้จัดให้นักศึกษาพยาบาลชั้นปี ที่ 1 ได้เรียนในหัวข้อ จริยศาสตร์ทางการพยาบาล ใน กระบวนวิชา 558112 (ปฐมนิเทศวิชาชีพพยาบาล) โดย

มีเนื้อหาเกี่ยวกับ ความหมายของจริยศาสตร์ หลักการ และแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีจริยศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาล ความสัมพันธ์ของทฤษฎีจริยศาสตร์กับศาสตร์อื่นๆและการพยาบาล จริยศาสตร์ทางการพยาบาล และประโยชน์ของการศึกษาจริยศาสตร์ ใช้เวลาในการเรียน 1 ชั่วโมง (อุดมรัตน์ สงวนศิริธรรม, 2551) และในขณะที่นักศึกษาเรียนในแต่ละกระบวนการวิชาบังคับ ของคณะพยาบาลศาสตร์ ตั้งแต่ชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 คณาจารย์จะสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับจริยศาสตร์ในการพยาบาล เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของสถาบันในการสร้างบัณฑิตให้มีความเป็นเลิศทั้งด้านทางวิชาการและด้านคุณธรรมและจริยธรรม ประกอบกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรของคณะพยาบาลศาสตร์ เช่น พิธีไหว้ครู และพิธีรับหมวก ที่มีเป็นประจำทุกปี และให้นักศึกษาทุกชั้นปีได้เข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวซึ่งเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ รวมไปถึงเจตคติเชิงจริยธรรม ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ และเจตคติเชิงจริยธรรมที่ดีควบคู่กันไป ดังนั้นจึงทำให้คะแนนเจตคติเชิงจริยธรรมของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังได้รับกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมอยู่ในระดับดี และไม่มีความแตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ก่อนและหลังได้รับกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่าการที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับจริยศาสตร์ทางการพยาบาล และมีเจตคติทางจริยธรรมที่อยู่ในระดับดี เมื่อได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นประสบการณ์ โดยการวิเคราะห์สถานการณ์กรณีศึกษา ร่วมกับเพื่อน มีการอ้างอิงถึงจรรยาบรรณวิชาชีพของสภาการพยาบาล และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้วิจัย และแม่ชีที่เป็นผู้เชี่ยวชาญทางจริยศาสตร์ที่

เชิญเข้าร่วมกิจกรรม การมอบหมายให้นักศึกษาดูแลมารดาหลังคลอดและทารกแบบองค์รวม ในระหว่างฝึกปฏิบัติงานโดยใช้กระบวนการพยาบาล การเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้วิจัยและนักศึกษาเป็นกลุ่มเล็ก ประมาณ 5-6 คน การวิเคราะห์และการอภิปรายร่วมกันก่อให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ ส่งผลให้นักศึกษาสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับมาพิจารณาไตร่ตรองในเชิงจริยธรรมของวิชาชีพ เกิดเป็นความคิดรวบยอดในเรื่องที่เรียนรู้ จนสามารถนำความคิดเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ๆต่อไป ดังนั้นเมื่อสิ้นสุดการฝึกปฏิบัติงานค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาจึงเพิ่มสูงขึ้นกว่าก่อนฝึกปฏิบัติงาน และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับการศึกษาของจิราพร วัฒนศรีสิน และเบญจมาศ หล่อสุวรรณกุล, 2550) ที่พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างจริยธรรมของนักศึกษา ชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครศรีธรรมราช มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมหลังการทดลองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 ความพึงพอใจในกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างจริยธรรมตามความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทุกกิจกรรมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 45.75 (S.D. = 4.25) ทั้งนี้เนื่องจากการเสริมสร้างจริยธรรมเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสอดแทรกความรู้ และประสบการณ์เกี่ยวกับศีลธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพในการฝึกปฏิบัติตั้งแต่สัปดาห์ที่หนึ่ง จนถึงสัปดาห์ที่สี่ของการฝึกปฏิบัติ โดยเริ่มเป็นลำดับขั้นตอนตั้งแต่การปฐมนิเทศผู้วิจัยทบทวนความรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการพยาบาลระยะหลังคลอดที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรม มีการยกตัวอย่างกรณีศึกษาประกอบเพื่อให้ง่ายต่อการเข้าใจ การจัดให้นักศึกษาร่วมการอภิปรายช่วงบ่ายเป็นเวลา 3 ชั่วโมง ในกระตุ้นให้นักศึกษาคิด วิเคราะห์โดยใช้จรรยาบรรณวิชาชีพสัปดาห์แรก จัดให้นักศึกษาได้ผ่อนคลายกายและจิตใจด้วยการสรงน้ำเป็นเวลาประมาณ 20 - 30 นาที

หลังจากนั้นได้เรียนเชิญแม่ชีหรืออาจารย์ผู้เชี่ยวชาญในด้านศีลธรรมที่มีความรู้และประสบการณ์ในการจัดกลุ่มพัฒนาจิตใจให้แก่หน่วยงานของราชการ เป็นผู้ให้ข้อคิด แนวทางการดำเนินชีวิตอย่างมีสติ รู้ตน เบิกบาน รู้จักตนเอง รู้จักคนอื่น เอาใจเขามาใส่ใจเรา การที่นักศึกษา มีความพึงพอใจเป็นอย่างมากในการร่วมกิจกรรม เพราะสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุขกาย สบายใจ มีสติเข้าใจผู้อื่นและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี ภายหลังการพูดคุยกับแม่ชีที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในทางจริยศาสตร์ ผู้วิจัยได้จัดให้นักศึกษา แบ่งกลุ่มศึกษาวิเคราะห์และอภิปรายกรณีศึกษาซึ่งผลจากการฝึกวิเคราะห์เหตุการณ์จากสถานการณ์ที่ได้นำมาเป็นกรณีศึกษา ทำให้นักศึกษาได้ข้อคิดต่างๆ เกี่ยวกับการดูแลหญิงหลังคลอดที่ครอบคลุมทั้งทางกายหรือทางจิตสังคม ทำให้นักศึกษาเข้าใจและเรียนรู้ที่จะมองหรือมีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับสถานการณ์ดังกล่าวโดยใช้จรรยาบรรณของวิชาชีพ

การนำไปใช้ในการพยาบาลมารดาหลังคลอดและครอบครัวโดยยึดคุณธรรม จริยธรรมในการฝึกปฏิบัติงานในคลินิก จากการที่นักศึกษาได้รับมอบหมายให้ประเมินภาวะสุขภาพของมารดาหลังคลอด วางแผนการพยาบาล และให้การพยาบาลตามแผนอย่างครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมในขณะเดียวกันมีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ในการวางแผนการพยาบาลและการปฏิบัติการพยาบาล ด้วยจิตสำนึกของการเป็นพยาบาล ได้มีนักศึกษาให้ความเห็นว่า “การจบมาเป็นพยาบาลที่ดีคือ การใช้ความรู้ที่เล่าเรียนมาปฏิบัติการพยาบาลกับผู้ป่วยตั้งญาติมิตร เอาใจเขามาใส่ใจเรา รู้จักควบคุมอารมณ์ ใช้สติ และมีความรับผิดชอบ ที่สำคัญคือ การรู้จักเห็นอกเห็นใจคนอื่นและซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ของตนเอง” และจากการให้นักศึกษาสะท้อนคิดการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้สรุปประเด็นได้ว่า มีความเหมาะสมก่อให้เกิดประโยชน์ต่อนักศึกษาและผู้ให้บริการคือ หญิงหลังคลอด การส่งเสริมจริยธรรมในการฝึกปฏิบัติเป็นสิ่งที่ดี เพราะเป็นเสมือนเครื่องเตือนสติให้ได้พึงระลึกเสมอในการที่จะทำงานหรือฝึกปฏิบัติ ทำให้ได้ข้อคิดนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต

นักศึกษาจึงมีความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับมากรวมทั้งเห็นว่ากิจกรรมครั้งนี้ควรจัดให้แก่ นักศึกษาในปีการศึกษาต่อไป

2.4 ความพึงพอใจในกิจกรรมการเรียนรู้
ตามความคิดเห็นของอาจารย์ประจำกระบวนวิชาผล การศึกษาพบว่า อาจารย์ประจำกระบวนวิชามีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 46.60 (S.D.= 3.40) ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์การเรียนรู้ด้าน คุณธรรม จริยธรรมในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลใน ระยะหลังคลอดของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ก่อให้เกิดความพึงพอใจในกลุ่มอาจารย์ผู้สอนเนื่องจาก เกิดจาก ความร่วมมือร่วมใจของอาจารย์ประจำกระบวนวิชาใน การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนและมีความคิดเห็น ที่ตรงกันในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมควบคู่ไปกับการ ฝึกปฏิบัติของนักศึกษาตลอดระยะเวลา 4 สัปดาห์ นับเป็นเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เพิ่มคุณค่าใน การทำงานที่ส่งผลดีในการพัฒนาการเรียนการสอนของ อาจารย์ และเกิดความภาคภูมิใจที่ได้มีส่วนในการผลิต บัณฑิตที่มีคุณภาพทั้งด้านวิชาการและด้านคุณธรรม จริยธรรมตามเกณฑ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ รวมทั้ง เป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามจริยธรรมของคณาจารย์ในข้อ 26 คณาจารย์พึงอุทิศตนเพื่อนักศึกษาและการศึกษา และข้อ 28 คณาจารย์พึงสอนและอบรมนักศึกษาให้ ปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามกฎหมายและศีลธรรมอันดีของ สังคม (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2555) และเป็นไปตาม แนวทางการผลิตบัณฑิตตามปรัชญาอุดมคตินิยม ในการพัฒนาบัณฑิตให้มีคุณธรรมจริยธรรมโดยพื้นฐาน ทางศาสนาเป็นตัวรองรับซึ่งนับเป็นหนึ่งในปรัชญา อุดมศึกษาไทย (ไพฑูรย์ สีนลารัตน์, 2554)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ควรมีการนำกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ การเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรมในการฝึกปฏิบัติ การพยาบาลในระยะหลังคลอดของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 4 ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนกับนักศึกษา

พยาบาลในปีการศึกษาต่อไป และควรมีการเผยแพร่
ให้แก่คณาจารย์ในกระบวนวิชาอื่นๆ เพื่อให้มีการพัฒนา
นักศึกษาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อประเมินคุณธรรม
จริยธรรมของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาจากคณะ
พยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ภายหลังการ
ปฏิบัติงานเป็นเวลา 1 ปี เพื่อติดตามผลของกิจกรรมใน
ระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มกระบวนวิชา 554 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2554). *คู่มือการฝึกปฏิบัติการพยาบาลผดุงครรภ์
3 กระบวนวิชา 554492*. เชียงใหม่: คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จิราพร วัฒนศรีสิน, และเบญจมาศ หล่อสุวรรณกุล. (2550). การสังเคราะห์งานวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้
เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวง
สาธารณสุข. สืบค้นเมื่อ 17 กรกฎาคม 2554 แหล่งที่มา [images.bennoy.multiply.multiplycontent.
com/.../จริยธรรม11.12.50.doc?...](http://images.bennoy.multiply.multiplycontent.com/.../จริยธรรม11.12.50.doc?...)
- มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2554). *ข้อบังคับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ว่าด้วยประมวลจริยธรรมผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัย
เชียงใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๔*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. (2554). *กลยุทธ์การสอนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แวมมณี. (2550). *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 6).
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิวลี ศิริไล. (2548). *จริยศาสตร์สำหรับพยาบาล*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุดมรัตน์ สงวนศิริธรรม. (2551). *จริยศาสตร์ทางการพยาบาล*. เอกสารประกอบการสอนกระบวนวิชา
558112 ปฐมนิเทศวิชาชีพรพยาบาล. ภาควิชาบริหารการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่.
- Kolb, D. A., Boyatzis, R. E., & Mainemelis, C. (1999). *Experiential Learning Theory: Previous Research
and New Directions*. Cleveland: Department of Organizational Behavior, School of
Management, Case Western Reserve University.
- Olds, S. B., London, M. L., & Ladewig, P. A. (2008). *Maternal-newborn nursing & women's health across
the lifespan*. (8th ed). New Jersey: Pearson Education.
- Thompson, A. (2004). Bridging the gap: Teaching ethics in midwifery practice. *Journal of
Midwifery & Women's Health*. 49(3), 188 – 193.